

Rok 2007
Európsky rok rovnakých príležitostí
Na ceste k spravodlivejšej spoločnosti

Prečo bol rok 2007 vyhlásený za Európsky rok rovnakých príležitostí pre všetkých?

Antidiskriminačná legislatíva Európskej únie je na veľmi vysokej úrovni a zároveň je jednou z najrozsiahlejších na svete. V záujme dosiahnutia plnej efektivity a účinnosti tejto legislatívy je potrebné, aby s ňou v prvom rade bola oboznámená široká verejnosť, a taktiež potrebuje silnú politickú podporu. Volanie po rovnakých právach a prijímanie legislatívy nie je postačujúce na zabezpečenie rovnosti príležitostí pre všetkých v praxi. Je preto nevyhnutné sústrediť sa na postupnú zmenu v správaní a myslení ľudí v kontexte meniacej sa spoločnosti, ktorá postupne starne a jej zloženie je čoraz viac multietnické. Je dôležité hľadať príčiny nerovnosti, ktorými trpia niektoré skupiny a komunity v Európe a najmä podniknúť kroky, ktoré povedú k ich postupnej eliminácii. Rozmanitosť kladie pred spoločnosť nové výzvy, na ktoré chce Európska únia reagovať. Impulzom k tomu bude jej iniciatíva vyhlásenia roku 2007 za Európsky rok rovnakých príležitostí pre všetkých (ďalej len „európsky rok 2007“), ktorá má za cieľ prispieť k posilneniu antidiskriminačných kampaní, k podpore rovnakých príležitostí pre všetkých, a zároveň vnesie do spoločnosti pozitívne poslanstvo o rozmanitosti.

Aké sú hlavné ciele európskeho roku 2007?

- oboznámiť občanov EÚ s ich právami na nediskrimináciu a rovnaké zaobchádzanie
- presadzovať rovnaké príležitosti pre všetkých
- podporovať výhody plynúce z rozmanitosti v EÚ

Aké sú špecifické ciele európskeho roka 2007

Sú to štyri kľúčové posolstvá – práva, zastúpenie, uznávanie a rešpektovanie.

a) Práva

Zvyšovanie povedomia o práve na rovnosť a nediskrimináciu, ako aj o problematike viacnásobnej diskriminácie

V európskom roku 2007 sa bude zdôrazňovať posolstvo, že všetci ľudia majú právo na rovnaké zaobchádzanie bez ohľadu na pohlavie, rasový alebo etnický pôvod, náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu. Tento odkaz by mal byť sprostredkovaný širokej verejnosti a jednotlivcom a skupinám s rizikom diskriminácie. Cieľom je zvýšiť povedomie verejnosti o európskej a národnej legislatíve o rovnakom zaobchádzaní a nediskriminácii, ktorá je založená na spoločných európskych hodnotách a princípoch. Európsky rok 2007 tak vytvára príležitosť na diskusie, debaty a štúdie o tom, čo v praxi znamená zákaz priamej a nepriamej diskriminácie. Rok by mal vytvoriť priestor na diskusiu o potrebe lepšieho porozumenia typov a rozsahu diskriminácie.

b) Zastúpenie

Podporovanie diskusie o spôsobe zvyšovania účasti v spoločnosti tých skupín, ktoré sú obeťou diskriminácie, ako aj podporovanie vyrovnanej účasti mužov a žien vo všetkých oblastiach a úrovniach

Všetci jednotlivci a skupiny musia mať zmysluplné prostriedky a zručnosti k plnej a aktívnej účasti v spoločnosti bez ohľadu na pohlavie, rasový alebo etnický pôvod, náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu. Debata a dialóg vrátane výmeny skúseností by mali pomôcť pri identifikovaní najvhodnejšieho spôsobu ako podporiť väčšiu účasť málo zastúpených skupín v spoločnosti a vyrovnať účasť mužov a žien vo všetkých oblastiach a úrovniach. Toto môže viesť k diskusiám o vyrovnávacích alebo špeciálnych opatreniach, ktoré sa dajú chápať ako opatrenia na kompenzáciu dlhotrvajúcej nerovnosti, ktorou trpia určité kategórie ľudí, ktorí historicky nemali prístup k rovnakým príležitostiam. Inými slovami, vyrovnávacie opatrenia sa vzťahujú na všetky opatrenia, ktoré idú nad rámec zákazu diskriminácie a snažia sa o nápravu znevýhodnenia aktívnou formou. Takéto opatrenia zahŕňajú programy špeciálne pripravené pre ľudí z málo zastúpených skupín, tréningy pre skupiny, ktoré sú v ohrození nezamestnanosťou, apod.

Antidiskriminačná legislatíva EÚ za určitých podmienok pripúšťa prijatie takýchto opatrení v členských štátoch, ak je ich účelom prevencia alebo kompenzácia znevýhodnenia. Uvedenie vyrovnávacích opatrení na dosiahnutie skutočnej rovnosti je predmetom rozsiahlych diskusií v politike ako aj v právnej oblasti. Úlohou európskeho roka 2007 bude podporovať aj diskusiu v širšej verejnosti o tejto téme ako aj výmenu skúseností medzi krajinami alebo ekonomickými sektormi v rámci krajiny.

Diskusia o vyrovnávacích opatreniach je úzko spojená s diskusiou o zbere dát, ktorý je potrebný na kvantifikovanie a demonštrovanie znevýhodnenia, ktorým trpia jednotlivci alebo skupiny v záujme zavedenia potrebných nápravných krokov. Stavajúc na pozitívnych skúsenostiach niektorých krajín EÚ bude európsky rok 2007 iniciovať diskusie a zvyšovať povedomie o význame a úlohe dát v oblasti antidiskriminácie a o podmienkach, za akých môžu byť takéto dáta zbierané a vyhodnocované.

c) Uznávanie

Napomáhanie a zachovanie rozmanitosti a rovnosti

V európskom roku 2007 sa bude zdôrazňovať, že ľudia bez ohľadu na pohlavie, rasový alebo etnický pôvod, náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu môžu pozitívne prispievať k spoločnosti ako celku, najmä zvýrazňovaním výhod rôznorodosti. Európsky rok 2007 sa bude usilovať o zapojenie širšej spoločnosti do otvorenej diskusie o význame rozmanitosti v dnešnej Európe a prispeje k vytvoreniu pozitívneho ovzdušia, v ktorom je cenený príspevok každého jednotlivca bez ohľadu na jeho osobné charakteristiky. Cieľovou skupinou by mala byť oblasť médií, vzdelávania, atď.

Európa prechádza určitými hlbokými zmenami, ktoré vyžadujú prehodnotenie postoja európskej spoločnosti k problematike rovnakých príležitostí. Nerovnosť a dlhodobé znevýhodňovanie, ktorým sú vystavení jednotlivci alebo skupiny, môže mať negatívny dopad na kohéziu našej spoločnosti. Rozmanitosť a rovnosť by mali byť vnímané ako kľúčové hnacie motory kultúry rešpektovania, ktorá je pilierom prosperujúcej a kohéznej spoločnosti.

d) Rešpektovanie

Podporovanie súdržnejšej spoločnosti

Európsky rok 2007 zvýši povedomie o dôležitosti odstránenia stereotypov, predsudkov a násilia, podporovania dobrých vzťahov medzi rôznymi skupinami v spoločnosti, najmä medzi mladými ľuďmi, a podporovania a šírenia hodnôt, ktoré sú základom boja proti diskriminácii. Rok sa bude usilovať o zvýšenie povedomia o význame podporovania dobrých vzťahov medzi všetkými komunitami v spoločnosti, predovšetkým medzi mladými ľuďmi ako aj medzi generáciami. Malo by to spojiť rôzne skupiny a jednotlivcov v úsilí o podporu a šírenie hodnôt rovnakého zaobchádzania a boja proti diskriminácii.

V rozhodnutí o európskom roku 2007 Rada i Európsky parlament zdôraznili význam riešenia viacnásobnej diskriminácie. Aktivity zamerané na tento problém v priebehu roka majú výraznú podporu. Pojmom viacnásobná diskriminácia, známa tiež ako kumulatívna alebo „prierezová“ diskriminácia, sa označuje diskriminácia na základe dvoch alebo viacerých dôvodov uvedených v článku 13 zmluvy o ES (pohlavie, rasový alebo etnický pôvod, náboženstvo alebo viera, zdravotné postihnutie, vek a sexuálna orientácia). Účinok viacnásobnej diskriminácie je však väčší ako iba jednoduché spočítanie dôsledkov diskriminácie na základe dvoch alebo viacerých dôvodov. Jednotlivci, ktorí trpia viacnásobnou diskrimináciou, ju pociťujú iným spôsobom ako každá zo skupín, ku ktorým tiež patria. Napr. žena čiernej pleti alebo príslušníčka menšiny môže byť vylúčená zo „ženskej“ práce kvôli svojej rase alebo farbe a z „mužskej“ práce z rodových dôvodov.

V rozhodnutí sa požaduje, aby v európskom roku 2007 bolo podporované vyvážené riešenie všetkých dôvodov diskriminácie uvedených v zmluve. V niektorých členských štátoch sú určité otázky výraznejšie ako iné. V danom prípade sú to v niektorých krajinách napríklad problémy Rómov. Tento stav by sa mal zohľadniť v národnej stratégii a prioritách a v nadväzujúcich aktivitách. Súčasne žiadna skupina, ktorá je diskriminovaná podľa článku 13, by nemala byť vynechaná z aktivít európskeho roka 2007.

Aktivity na európskej úrovni

Aktivity na európskej úrovni realizované ES budú zahŕňať celoeurópsku informačnú a propagačnú kampaň, ktorá bude najrozsiahlejšou aktivitou na európskej úrovni. Ďalšími aktivitami budú dva prieskumy Eurobarometer, štúdie a štatistické analýzy a dve konferencie na slávnostné otvorenie a ukončenie roka v predsedajúcich krajinách EÚ (Nemecko a Portugalsko). Všetky tieto a ďalšie aktivity majú za cieľ na európskej úrovni rozšíriť povedomie o práve na rovnosť a nediskrimináciu propagovaním a podnecovaním debaty o zväčšujúcej sa rozmanitosti európskej spoločnosti.

Aj Európske fórum zdravotného postihnutia (EDF) sa zapojí do aktivít roku rovnakých príležitostí. V roku 2007 tiež uplynie 10 rokov od jeho založenia. Toto výročie poskytuje zaujímavú možnosť na znovu spustenie kampane za prijatie európskej špecifickej smernice o zdravotnom postihnutí.

Najviac je tu symbolické prepojenie medzi 10-tým výročím EDF a 10-tým výročím prijatia Amsterdamskej zmluvy obsahujúcej článok 13, prvý článok o nediskriminácii v európskej zmluve špecificky sa vzťahujúci na zdravotné postihnutie.

Cieľom kampane EDF a celoeurópskej výzvy je: zozbierať milión podpisov na podporu Európskej smernice o zdravotnom postihnutí chrániacej ľudí so zdravotným postihnutím

pred diskrimináciou vo všetkých oblastiach života pod heslom "Diskriminácia ľudí so zdravotným postihnutím v Európe je realitou a môže sa stať históriou len prostredníctvom európskej legislatívy"

Európska komisia vyčlenila na finančnú podporu aktivít v roku rovnakých príležitostí 15 miliónov Euro. Väčšina aktivít bude financovaná na národnej úrovni lebo práve tam je potrebné zvyšovať povedomie o práve na rovnosť príležitostí. Aktivity budú podporené prostredníctvom projektových výziev vypisovaných vnútroštátnymi vykonávacími orgánmi. Na Slovensku je to Sekcia ľudských práv a menšín Úradu Vlády SR. Na implementáciu európskeho roka 2007 je z rozpočtu Európskych spoločenských pre Slovenskú republiku stanovená suma 150.600 eur. Suma spolufinancovania poskytnutá zo štátneho rozpočtu na implementáciu európskeho roka 2007 je stanovená maximálne do výšky 150.600 eur. Celková hodnota prostriedkov na financovanie aktivít európskeho roka 2007 v SR teda predstavuje 301.200 eur. Výzva na predkladanie projektov bola vyhlásená 29. septembra s termínom Uzávierky 30. októbra 2006. V rámci tejto výzvy predložila projekt aj Národná rada občanov so zdravotným postihnutím.